

Cauza C-693/22**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

10 noiembrie 2022

Instanța de trimitere

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie [Tribunalul Districtual pentru capitala Varșovia din Varșovia] (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

3 noiembrie 2022

Reclamantă:

I. sp. z o.o.

Pârât:

M.W.

Obiectul procedurii principale

A acțiune introdusă la Tribunalul Districtual pentru capitala Varșovia (Polonia) de către reclamanta I. împotriva pârâtului M.W. având ca obiect plata sumei de 59 040 zloți polonezi, majorată cu dobânzi.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

În temeiul articolului 267 TFUE, instanța solicită interpretarea articolului 5 alineatul (1) litera (a) coroborat cu articolul 6 alineatul (1) literele (a), (c) și (e) și cu articolul 6 alineatul (3) din Regulamentul 2016/679.

Întrebarea preliminară

„Articolul 5 alineatul (1) litera (a) coroborat cu articolul 6 alineatul (1) literele (a), (c) și (e) și cu articolul 6 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE

(Regulamentul general privind protecția datelor) (JO 2016, L 119, p.1, cu modificările ulterioare), trebuie interpretat în sensul că se opune unei dispoziții de drept intern care permite, în cadrul procedurilor de executare silită, vânzarea unei baze de date, în sensul articolului 1 alineatul (2) din Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date (JO 1996, L 77, p. 20, cu modificările ulterioare), care cuprinde date cu caracter personal, în cazul în care persoanele vizate nu au consimțit la o astfel de vânzare?”

Dispozițiile dreptului Uniunii invocate

Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO 2016, L 119, p.1, cu modificările ulterioare): articolul 5 alineatul (1) litera (a), articolul 6 alineatul (1) literele (a), (c), (e), articolul 6 alineatul (3).

Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date (JO 1996, L 77, p. 20, cu modificările ulterioare): articolul 1 alineatul (2).

Dispozițiile naționale invocate

Legea din 5 septembrie 2000 - Codul societăților comerciale (Dz. U. din 2022, poziția nr. 1467) (denumită în continuare „k.s.h.”):

„Articolul 299

1. În cazul în care executarea silită împotriva societății se dovedește a fi ineficientă, membrii consiliului de administrație sunt răspunzători în mod solidar pentru obligațiile ei.

2. Un membru al consiliului de administrație se poate exonera de răspunderea prevăzută la alineatul (1) în cazul în care dovedește că o cerere de declarare a falimentului a fost depusă în timp util sau că o decizie privind deschiderea procedurii de restructurare sau privind aprobarea unui concordat în cadrul procedurii de aprobare a unui concordat preventiv a fost emisă în același timp sau că omisiunea de a depune o cerere de declarare a falimentului nu îi este imputabilă, sau că, în pofida omisiunii de a depune o cerere de declarare a falimentului și de a emite o decizie privind deschiderea procedurii de restructurare sau de a aproba un concordat preventiv în cadrul procedurii de aprobare a unui concordat preventiv, creditorul nu a suferit un prejudiciu.”

Legea din 17 noiembrie 1964 - Codul de procedură civilă (Dz. U. din 2021, punctul 1805, astfel cum a fost modificată) (denumită în continuare „k.p.c.”):

„Articolul 235²

1. În mod specific instanța poate ignora o probă:

[...]

2) destinată să demonstreze un fapt incontestabil, irelevant pentru soluționarea cauzei sau considerat dovedit, potrivit susținerilor solicitantului;

Articolul 767 [Plângerea împotriva acțiunilor unui executor judecătoresc]

1. Dacă legea nu prevede altfel, actele executorului judecătoresc pot face obiectul unei plângeri la tribunal districtual. Acest lucru se aplică și în cazul în care executorul judecătoresc nu a procedat la efectuarea unor acte. Plângerea este examinată de instanța competentă pentru sediul executorului judecătoresc.

[...]

Articolul 796 [Deschiderea procedurii de executare silită]

1. Cererea de deschidere a procedurii de executare se depune, după caz, la instanța de judecată sau la executorul judecătoresc. Cererea adresată executorului judecătoresc poate fi depusă pe un formular oficial.

[...]

Articolul 799 [Mai multe metode de executare; suspendarea procedurilor judiciare de executare]

1. O cerere de începere a executării silite sau o somație de executare din oficiu permite ca executarea să se desfășoare conform tuturor metodelor permise, cu excepția executării silite asupra imobilului. [...].

[...]

Articolul 831

1. Nu fac obiectul executării:

[...]

3) drepturile netransferabile, cu excepția cazului în care transferabilitatea este exclusă prin contract, iar obiectul prestației este executoriu sau exercitarea dreptului poate fi încredințată unei alte persoane;

Articolul 911⁶

1. Dreptul pus sub sechestru acoperă [creanțele] creditorului din venit, în cazul în care dreptul pus sub sechestru aduce un venit, sau din exercitarea sau din vânzarea dreptului respectiv.”

Legea din 22 martie 2018 privind executorii judecătorești (Dz. U. din 2022 poziția 1168, cu modificările ulterioare) (denumită în continuare „Legea privind executorii judecătorești”):

„Articolul 3

1. Executorul judecătoresc este un organ al autorității publice în domeniul desfășurării actelor din cadrul procedurilor de executare și de conservare. Aceste acte sunt realizate de executorul judecătoresc, sub rezerva excepțiilor prevăzute de lege.

[...]

Articolul 9

1. Executorul judecătoresc nu poate refuza o cerere de:

1) executare silită,

[...]

– la punerea în aplicare a căreia este competent în conformitate cu prevederile [k.p.c.].

Articolul 31

1. Executorul judecătoresc transferă către creditor creanțele executate silit dintr-un cont bancar, un cont deținut la o cooperativă de credit sau la un operator care desfășoară activitatea de brokeraj, dobândite în urma primei plăți realizate de către debitorul creanței poprite, nu mai devreme de a șaptea zi și nu mai târziu de a paisprezecea zi de la data primirii lor. [...].

[...]”.

Legea din 27 iulie 2001 privind protecția bazelor de date (Dz. U. din 2021, poziția 386) (denumită în continuare „Legea privind protecția bazelor de date”):

„Articolul 1

Bazele de date beneficiază de protecția stabilită prin lege, indiferent de protecția acordată în baza Legii din 4 februarie 1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Dz. U. din 2019, poziția 1231 și din 2020, poziția 288), în privința bazelor de date care îndeplinesc caracteristica unei opere.

Articolul 2

1. În sensul legii:

1) bază de date înseamnă o culegere de date sau de orice alte materiale sau elemente, colectate conform unei taxonomii sau metode specifice, accesibile individual prin orice mod, inclusiv prin mijloace electronice, care necesită o investiție semnificativă din punct de vedere calitativ sau cantitativ pentru a pregăti, verifica sau prezenta conținutul ei,

[...]

Articolul 5

[...]

3) producător este o persoană juridică stabilită în conformitate cu legislația unui stat membru [al Uniunii] sau a țărilor membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) - părți la Acordul privind Spațiul Economic European (SEE), persoană cu sediul social și sediul principal pe teritoriul Comunității Europene (CE) sau al țărilor membre AELS - părți la Acordul privind SEE; dacă producătorul are numai sediul social pe teritoriul CE sau al AELS - părțile la Acordul SEE, activitatea sa trebuie să fie legată în mod semnificativ și durabil de economia statului membru [al Uniunii] sau a statelor membre AELS - părți la Acordul privind SEE;

Articolul 6

1. Producătorul bazei de date are dreptul exclusiv și alienabil de a descărca datele și de a le reutiliza, integral sau parțial, din punct de vedere calitativ sau cantitativ.”

Prezentare succintă a situației de fapt din procedura principală și a argumentelor părților

- 1 Nu se contestă în speță că reclamanta I. are o creanță exigibilă împotriva societății NMW (care este o societate z o. o. [cu răspundere limitată] cu sediul social în W.) și că pârâtul M.W. este membru al consiliului de administrație al societății NMW de la începutul existenței acesteia; aspectul litigios între părți îl reprezintă momentul până la care pârâtul a făcut parte din consiliul de administrație.
- 2 Întrucât procedura de executare silită îndreptată împotriva patrimoniului societății NMW s-a încheiat prin emiterea de către executorul judecătoresc a unei decizii de încetare a executării silită din lipsa patrimoniului societății, reclamanta I. a introdus acțiunea în cauză împotriva pârâtului M.W. pentru plata a 59.040 zloți polonezi cu dobânzi, invocând articolul 299 alineatul (1) din k.s.h., care prevede, în cazul insuficienței patrimoniului social al debitorului, despăgubirea de către un membru al consiliului său de administrație.

- 3 Pârâtul M.W., a solicitat respingerea acțiunii, susținând că societatea NMW a deținut și deține un patrimoniu din care reclamanta I. și-ar putea obține acoperirea creanței, adică bunuri mobile (echipamente de birou), creanțe față de terți, drepturi de protecție a mărcilor, cod sursă al software-ului pentru cumpărături online combinat cu serviciul de quasi cashback (platforma M.) precum și două baze de date cu utilizatorii acestei platforme. În plus, el s-a referit la premisele excluderii răspunderii enumerate la articolul 299 alineatul (2) din k.s.h.
- 4 În cursul procesului majoritatea probelor au fost analizate. Cu toate acestea, cererea probatorie a pârâtului, care avea drept scop demonstrarea îndeplinirii condițiilor articolului 299 alineatul (2) din k.s.h. a fost omisă. Instanța a reținut că formulările cu privire la lipsa responsabilității pentru activitatea curentă a societății nu pot duce la respingerea acțiunii.
- 5 În acest stadiu, instanța națională și-a exprimat îndoielile dacă baza de date aparținând societății NMW ar putea face obiectul executării silite, întrucât ea conține datele cu caracter personal ale sutelor de mii de utilizatori ai platformei M. Pârâtul M.W. susține că transferabilitatea acestui drept patrimonial este garantată de dispozițiile relevante ale Legii privind protecția bazelor de date. Pe de altă parte, în cursul procesului, nu au existat afirmații nici dovezi care să indice că, prin punerea datelor la dispoziția bazei de date, clienții au consimțit la prelucrarea lor sub forma punerii lor la dispoziția terților, în afara platformei M.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 6 Hotărârea care se va pronunța în prezenta cauză depinde de constatarea dacă societatea debitoare, în cadrul căreia care pârâtul M.W. a fost membru al consiliului de administrație, a deținut sau mai deține patrimoniul din care reclamanta I. și-ar putea satisface creanța, întrucât, în temeiul articolului 299 alineatul (1) din k.s.h, răspunderea pârâtului apare numai în cazul executării silite insuficiente din patrimoniul societății debitoare. Singura posibilitate de a satisface creanța reclamantei este executarea silită prin care patrimoniul societății să fie cesionat unui terț. Cu toate acestea, pârâtul trebuie să demonstreze că o astfel de posibilitate este realistă, în sensul că se poate presupune cu un grad ridicat de probabilitate că, în cazul în care creditorul (reclamanta) ar declanșa procedura împotriva unui anumit activ, executarea s-ar efectua cu succes. Un răspuns afirmativ la această chestiune va duce la respingerea acțiunii. Înainte de introducerea acțiunii în prezenta cauză, o astfel de executare a fost întreprinsă și s-a dovedit inoperantă. Cu toate acestea, în prezenta procedură, acest lucru nu se opune dreptului la apărare al pârâtului, nici demonstrării că decizia de încetare a executării a fost neîntemeiată în fapt. Cu toate că pârâtul M.W. a enumerat mai multe active patrimoniale, doar software-ul MAM și bazele de date au (conform observațiilor pârâtului) o valoare care depășește valoarea creanței reclamantei I. Mai mult decât atât, valoarea lor va influența și valoarea mărcilor legate de aceste produse. Vânzarea doar a platformei, fără bază de clienți, nu este la fel de atractivă pe piață precum vânzarea întregului „pachet”.

- 7 Potrivit instanței naționale, există o îndoială cu privire la posibilitatea comercializării bazei de date create de societatea NMW și, în consecință, la posibilitatea ca aceasta să fie înstrăinată în cadrul procedurii de executare silită, o circumstanță esențială din punctul de vedere al apărării pârâtului. În plus, instanța nici nu poate să obțină o probă în temeiul opiniei unui auditor cu privire la evaluarea acestei baze de date, deoarece articolul 235² alineatul 1 punctul 2 din k.p.c. interzice obținerea de probe fără a stabili dinainte că acestea reprezintă o probă relevantă în cauză.
- 8 Scopul acestei întrebări preliminare este de a stabili relația dintre restricțiile privind prelucrarea datelor cu caracter personal stabilite prin Regulamentul (UE) 2016/679 și dreptul de a dispune de baza de date în temeiul Directivei 96/9/CE și al prevederilor dreptului național, ceea ce ar include vânzarea bazei de date în cursul procedurilor de executare.
- 9 Legea privind protecția bazelor de date, care a transpus Directiva 96/9/CE în legislația națională, presupune că bazele de date sunt protejate (articolul 1 din această lege și articolul 1 alineatul (2) din Directiva 96/9/CE), iar producătorul (articolul 1 alineatul (1) punctul 3 din Legea privind protecția bazelor de date) are dreptul exclusiv și alienabil de a descărca datele și de a le reutiliza integral sau parțial, din punct de vedere calitativ sau cantitativ (articolul 6 din Legea privind protecția bazelor de date). Alienabilitatea acestui drept este rezervată în directivă (articolul 7 alineatul (3) coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din Directivă).

Dreptul producătorului unei baze de date este un nou drept de proprietate intelectuală care nu constituie un drept de autor. Este un drept patrimonial absolut, opozabil *erga omnes* și alienabil. Procedura de executare silită poate fi condusă împotriva oricărui drept patrimonial, cu excepția cazului în care există o prevedere explicită care exclude o astfel de posibilitate. Legiuitorul polonez nu a stabilit niciun standard care să interzică executările silită ale bazelor de date care fac obiectul acestei proceduri. Deși executorul judecătoresc nu este producătorul bazei de date, autorizația sa de a înstrăina baza de date derivă din faptul că producătorul, împotriva căruia procedura de executare a fost inițiată, are dreptul de a dispune de [această] bază de date. De regulă, executorul judecătoresc nu ar putea vinde baza dacă dreptul ar fi inalienabil în sensul dispozițiilor relevante (articolul 831 alineatul (1) punctul 3 din k.p.c.).

În speță, s-a stabilit că baza de date deținută de societatea NMW (producător) îndeplinește condițiile pentru acordarea protecției prevăzute de Legea privind protecția bazelor de date și de Directiva 96/9/CE; ea conține date personale a sute de mii de utilizatori (articolul 4 punctul 1 din Regulamentul (UE) 2016/679). Singura modalitate posibilă de a realiza executarea silită a unei astfel de baze de date este înstrăinarea acesteia, deoarece în prezent baza de date nu generează niciun venit (articolul 911 din k.p.c.). Pe de altă parte, instanța arată că, în lumina afirmațiilor susținute de părți, baza de date în cauză nu conține informațiile prevăzute la articolul 9 din Regulamentul (UE) 2016/679.

10 În opinia Curții, înstrăinarea bazei de date întrunește definiția de „prelucrare” în sensul articolului 4 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2016/679, întrucât conduce direct la „punerea” datelor „la dispoziție” către o persoană terță, adică un cumpărător. Vânzarea bazei de date în cursul procedurii de executare silită nu intră în domeniul excepțiilor prevăzute la articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2016/679. În opinia instanței, pe durata procedurii de executare silită, executorul judecătoresc devine operator al unei astfel de baze de date (articolul 4 punctul 7 din Regulamentul (UE) 2016/679), întrucât el este cel care conduce procedura de vânzare, lui îi revine obligația de protejare a acestui activ patrimonial și, prin urmare, responsabilitatea de a respecta legea cu ocazia prelucrării datelor [articolul 5 alineatul (1) litera (a) și alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2016/679].

11 Prelucrarea datelor este legală numai dacă și în măsura în care este îndeplinită cel puțin una dintre condițiile descrise la articolul 6 din Regulamentul (UE) 2016/679.

Nu au fost strânse probe în cauză care să permită stabilirea faptului că persoanele ale căror date cu caracter personal sunt colectate în baza de date au consimțit ca datele lor să fie transferate către terți, în afara activității legate de platforma M., sau vândute în cursul procedurii de executare, ceea ce din punctul de vedere al dreptului procesual național conduce la concluzia că un astfel de consimțământ nu există. Consimțământul pentru prelucrarea datelor în scopul utilizării funcționalității acestei platforme nu înseamnă consimțământul pentru prelucrarea lor în orice scop posibil, nici pentru partajarea cu orice entitate. Consimțământul pentru prelucrare (articolul 4 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2016/679) trebuie să specifice domeniul de aplicare al acestei prelucrări, adică scopul ei specific [articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2016/679].

Regulamentul (UE) 2016/679 nu stabilește o regulă absolută de protecție a datelor împotriva punerii lor la dispoziția terților fără consimțământul lor. În această cauză, referirea la condiția prevăzută la articolul 6 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul (UE) 2016/679 trebuie exclusă, întrucât aceasta nu poate fi invocată de autoritățile publice în cadrul îndeplinirii misiunilor lor, iar executorul judecătoresc este o astfel de autoritate. Situația în cauză nu îndeplinește nici condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) literele (b) și (d) din Regulamentul (UE) 2016/679.

Prin urmare, singura posibilitate de a efectua o executare silită a unei astfel de baze de date poate fi întemeiată pe articolul 6 alineatul (1) literele (c) și (e) din Regulamentul (UE) 2016/679.

12 Articolul 6 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) 2016/679 prevede că prelucrarea datelor cu caracter personal este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului. Prin urmare, trebuie să existe o prevedere legală care să impună unei entități anume ordinul de a proceda/de a se abține de la acțiune într-o anumită direcție (anumit scop). În articolul 6 alineatul (3) litera (a) și (b) din Regulamentul (UE) 2016/679 s-a precizat că temeiul

prelucrării la care se face referire la alineatul (1) litera (c) trebuie să fie specificat prin dreptul Uniunii sau al statului membru de care depinde operatorul.

În opinia instanței, un astfel de temei juridic al prelucrării datelor cu caracter personal cuprinse într-o bază de date a fost admis în dispozițiile legislației naționale, adică în articolul 796 alineatul (1), articolul 799 alineatul (1) prima liniuță din k.p.c. și articolul 3 alineatul (1) și articolul 9 alineatul (1) punctul 1 din Legea privind executorii judecătorești, din care rezultă că executorul judecătoresc, în calitate de funcționar public, nu poate refuza să procedeze la o executare silită, iar cererea respectivă impune executarea întregului patrimoniu al debitorului, inclusiv a bazei de date.

Important este și scopul prelucrării datelor cu caracter personal, care, în opinia instanței, în dreptul intern rezultă din articolul 911 din k.p.c., care dă dreptul executorului judecătoresc de a vinde baza de date și, în consecință, de a transfera creditorului suma de bani obținută din această executare (articolul 31 alineatul (1) liniuță 1 din Legea privind executorii judecătorești). Vânzarea face parte din ducerea la îndeplinire a cererii de executare silită. Fără punerea la dispoziție a datelor personale din baza de date, vânzarea acesteia nu este posibilă deoarece vânzarea implică întotdeauna restituirea unui anumit bun către cumpărător. Pentru a garanta valabilitatea acestei măsuri, o cale de atac specială a fost introdusă, care poate fi declanșată în cazul omisiunii de îndeplinire a acestei obligații de către executorul judecătoresc (articolul 767 alineatul (1) din k.p.c.).

Totodată, articolul 6 alineatul (3) *in fine* din Regulamentul 2016/679 presupune că „dreptul intern urmărește un obiectiv de interes public și este proporțional cu obiectivul legitim urmărit.”

Nelămurirea instanței reiese din faptul că în principiu procedura de executare silită este întreprinsă cu scopul de a satisface creanța unei anumite entități, iar nu în interes public. Cu toate că reglementarea nu exclude posibilitatea de a realiza o executare silită comună a mai multe entități, sensul ei este axat pe protecția interesului personal, iar nu a celui colectiv. Pe de altă parte, asigurarea executării reale a hotărârii judecătorești obținute de creditor în numele Republicii Polone întărește încrederea cetățenilor în stat și stă la baza interesului [superior] al justiției, care poate fi considerat drept un fel de interes public.

În opinia instanței, chiar dacă condiția „interesului public” a fost satisfăcută, proporționalitatea măsurii întreprinse față de scopul urmărit suscită îndoieli. În acest sens, instanța atrage atenția asupra riscului legat de o asemenea vânzare în cadrul executării silite. Întrucât nu există dispoziții de drept intern care să restrângă profilul cumpărătorului, singura condiție fiind de a dispune de capacitatea juridică deplină. Așadar cumpărătorul poate fi o entitate din afara Uniunii, care nu garantează prelucrarea datelor cu caracter personal conform Regulamentului (UE) 2016/679, sau Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej [Trezoreria Publică a Republicii Polone], ce ar putea provoca obținerea de autoritățile publice a mai multor informații privind cetățenii săi decât strictul

necesar pentru realizarea obiectivelor autorităților publice. De asemenea, se poate exprima îndoiala dacă mai important este interesul creditorului, pentru care executarea silită privind baza de date constituie singurul mod de a recupera mijloacele bănești datorate, sau, mai degrabă, interesul zecilor, sau poate al sutelor, de mii de persoane fizice, ale căror datele cu caracter personal vor fi transmise către o entitate care va oferi cel mai bun preț. Nu este clar conform căror criterii această valorificare ar trebui întreprinsă.

- 13 Îndoieli analoge pot fi formulate în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) 2016/679, care permite prelucrarea datelor numai dacă aceasta este necesară pentru îndeplinirea unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este investit operatorul.

Instanța are îndoieli dacă efectuarea executării silite poate fi clasificată drept „o sarcină care servește unui interes public”. De asemenea, este discutabil dacă executorul judecătoresc însărcinat cu o executare silită exercită autoritatea publică, chiar dacă trebuie observat că articolul 3 din Legea privind executorii judecătorești îi recunoaște statutul de autoritate publică. Indiferent de aceasta, și în acest sens, restricțiile citate aici mai sus și incluse în articolul 6 alineatul (3) *in fine* din Regulamentul (UE) 2016/679 rămân valabile.

- 14 Ultima îndoială privește relația dintre Regulamentul 2016/679 și Directiva 96/9 și dispozițiile puse în aplicare prin Legea privind protecția bazelor de date. Adică, dacă datele cu caracter personal din baza de date despre care e vorba în Directivă nu sunt protejate conform dispozițiilor articolului 6 din Regulamentul (UE) 2016/679. Esența dreptului *sui generis* privind bazele de date introdus în ordinea juridică europeană este posibilitatea de a le descărca și reutiliza. În esență, un răspuns negativ la această chestiune poate priva producătorul de dreptul de a pune datele la dispoziția terților (de a le reutiliza).